

DUIN
jaargang 21, nr. 1
maart 1998

ISSN - 0168-7948

REDACTIE
RUUD CUPERUS
MARTIN DE JONGE
BEN KRUIJSSEN
HANNEKE MESTERS
ARNOUD V/D MEULEN
LEX SCHELVIS
MARCEL TAAL

EINDREDACTIE
HENK WIJKHUISEN

REDACTIESECRETARIAAT
MELANIE VAN OVERVELDT

VORMGEVING
RENÉ LENNAERTS, AMSTERDAM

LAY-OUT EN PRODUCTIE
F&N BOEKSERVICE, AMSTERDAM

DRIUK
SALLAND DE LANGE, DEVENTER

REDACTIEADRES
DUIN, Postbus 11059
2301 EB Leiden
Tel. 071-5131800
Fax. 071-5131707
E-mail:
stichting@duinbehoud.demon.nl

BEZOEKADRES
Stationsweg 12, Leiden

LOSSE NUMMERS
f8,50 + f2,50 verzendkosten

ABONNEMENT
studerenden en 65+ f27,50
particulieren f35,—
instellingen f60,—

DONATEURSCHAP
vanaf f35,— per jaar

BETALINGEN
giro 3505200 ten name van
Stichting Duinbehoud
Postbus 11059, Leiden

© STICHTING DUINBEHOUD

Bij de voorkant:
Foto: Huis te Manpad (foto: Paul Paris).
Tekening: Bosuil (Stichting Duinbehoud).

iNHoud

- 3 OP ZOEK NAAR HET IDEALE LANDSCHAP
KEES VERTEGAAL
- 5 LANDBOUW, RECREATIE, NATUUR EN WATERBEHEER
ontdekken elkaar
MAGS DOOTJES EN JAN MEIJLES
- 7 AMFIBIEËN OP HET PAD
ELS SWART EN HUUB VEERKAMP
- 9 EEN KAPITALE HOEVEELHEID ZAND
CHRIS VAN DEURSEN
- 13 KNAGEN AAN DE RAND VAN HET LAND
- 14 EEN VERANDEREND LANDSCHAP
- 16 EEN SCHATKAMER AAN NATUUR
- 17 DE NATUUR IN DE DUINZOOM KOMT TOT LEVEN!
GERRIT WALSTRA
- 20 ECOLOGISCHE CORRIDORS TUSSEN DUINEN EN ACHTERLAND
MARJA ZANDBERG
- 22 KRANKZINNIG EN RIJK IN DE DUINZOOM
HENK WIJKHUISEN
- 24 GEFLADDER IN HET SCHEMER
FLOOR VAN DER VLIET
- 26 GEDEPUTEERDEN MAKEN DE BALANS OP
MARC JANSSEN
- 28 DUINFOTO

Dit nummer kwam tot stand dankzij subsidie van het provinciaal bestuur van Zuid-Holland en Noord-Holland

Wilt u donateur worden van Stichting Duinbehoud, een abonnement op het tijdschrift of adverteren in DUIN en zo'n 5000 lezers bereiken? Bel dan tijdens kantooruren naar 071-5131800.

Opzegging van het abonnement dient voor 1 november van het lopende jaar schriftelijk te worden bevestigd. Na 1 november loopt het abonnement en de verplichting tot betaling door tot en met 31 december van het daaropvolgende jaar.

KNAGEN AAN DE RAND VAN HET LAND

Abrupt eindigt de duinen in een bollengebied. Het schone kwelwater uit de duinen verdwijnt in de zwaar vervuilde sloten. Steeds meer grasland in de duinzoom, waar ooit koeien graasden en tureluurs balisten, wordt geofferd aan de bollenteelt. Een teelt die zwaar milieubelastend is en slechts enkele weken per jaar de moeite van het bekijken waard is. De rest van het jaar is het een saaie, ecologische woestijn (foto: Henk Wijkhuizen)

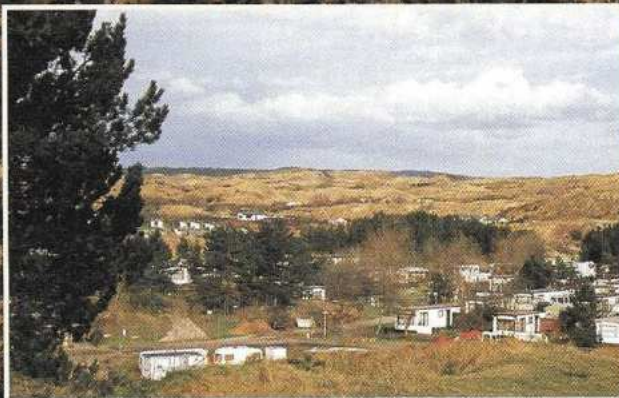
Aan de randen van de duinen vestigden zich mensen en kwam in de loop der eeuwen veel bedrijvigheid op gang. In Velsen kwam de Hoogovens en werden na de Tweede Wereldoorlog grote woonwijken in de duinrand gebouwd (foto: PWN).

Al snel na de opening van het toenmalige Nationaal Park de Kennemerduinen bij Overveen, werden in de duinzoom meertjes gegraven, dat een enorme aantrekkingskracht had op dagjesmensen. Ook nu nog zijn enkele duinmeertjes populair op zonnige dagen. Op de foto een kiosk bij de Oosterplas in de jaren vijftig (foto: Albert Houtman).

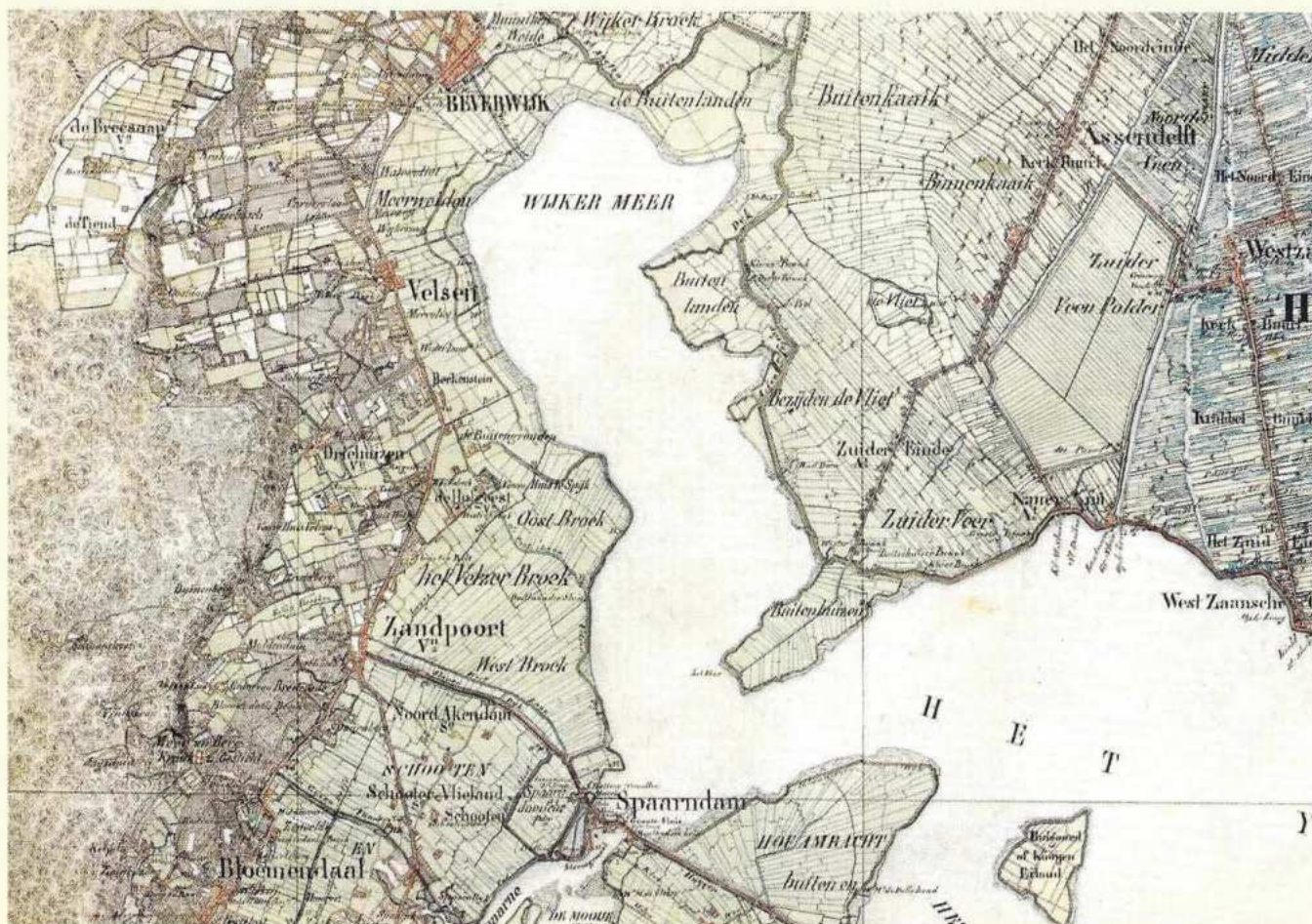
Grote delen van de duinzoom zijn verdwenen door de komst van grote woonwijken. Op sommige plaatsen is de duinzoom geheel volgebouwd, zoals Kijkduin bij Den Haag (foto: Paul Paris)

De duinzoom is een ideale plek om vakantie te houden, zoals hier bij Egmond aan Zee (foto: Henk Wijkhuizen).

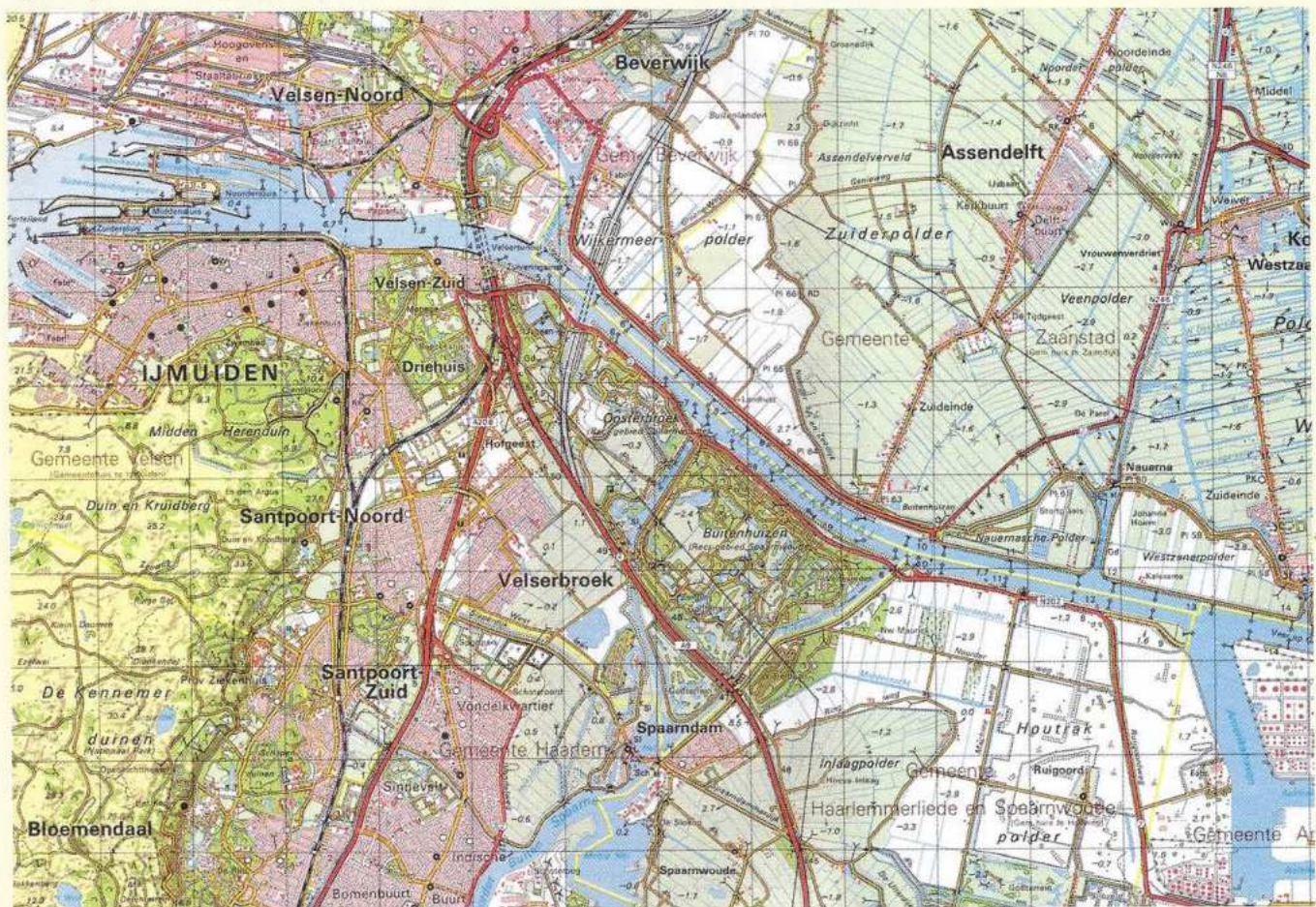

De eerste topografische kaarten van het Koninkrijk der Nederlanden uit de eerste helft van de 19de eeuw. (foto's: DLO-Staring Centrum, Wageningen)

Bijna 150 jaar later.... (copyright: Topografische Dienst, Emmen).

Eén van de vijf amfibieën die in de duinzoom leeft is de rugstreeppad (foto: René Krekels/Foto Natura).

Waar bomen zijn, zijn spechten. De grote bonte specht is de meest algemene specht van de duinzombossen (foto: Frits van Daalen).

Het ideale landschap: Deze handgekleurde ets is een arcadische weergave van het eerste huis op het landgoed Elswout door D. Schwegman naar Egbert van Drielt (1746-1818). (Collectie: Teylers Museum)

In het voorjaar bloeit overal op de landgoederen de stengelloze sleutelbloem (foto: Ruud Prins).

In de bossen aan de landzijde van de duinen heeft men grote kans om de kuifmees waar te nemen (foto: Frits van Daalen).

Waar het ecologisch allemaal om draait in de duinzoom is de relatie met het schone duinwater, dat uit de duinen stroomt. Het kwelwater leidt tot een enorme rijkdom aan planten en de duinrellen trekken veel dieren aan. De aanleg van duinrellen kan bovendien de wateroverlast op sommige plaatsen in de duinzoom sterk verminderen (foto: Henk Wijkhuisen).

De kleine watersalamander is vrij algemeen in de duinrand. Zowel in slootjes als in tuinvijvertjes in de duinzoom legt de salamander zijn eieren (foto: René Krekels/Foto Natura).

Overal langs de duinzoom is in de afgelopen eeuwen duin afgegraven. Het zand werd gebruikt voor stadsuitbreiding en andere lucratieve zaken. De vrijgekomen grond op de zogenaamde geestgronden bleek een prima plek voor bollenteelt. Op pagina 9 in dit nummer meer over de afzandingen aan de binnenduinrand.

Op de foto de Zanderij van Middenduyn/Elswout bij Overveen. De bollenteelt is hier pas eind jaren tachtig verdwenen. Het gebied is weer teruggegeven aan de natuur.

